

ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1*

STRATEGIES FOR COMMUNITY ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON THE CONCEPT OF CIRCULAR ECONOMY, REGIONAL AREAS UPPER NORTHEAST 1

วิยะดา แมนสัน*, บุษกร สุขแสน, กฤตติกา แสนโภชน

Wiyada Manson*, Bussagorn Suksan, Krittikar Sanphosh

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี ประเทศไทย

Graduate School, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: Wiyada4003@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน และ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 จัดทำร่างยุทธศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) การออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) การใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น 5) การผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนาน และ 6) การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัตถุดิบที่สามารถนำมาผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน ดังนั้นจึงเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การพัฒนา, วิสาหกิจชุมชน, เศรษฐกิจหมุนเวียน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the problem for community enterprise development based on the concept of circular economy and 2) determine the strategies for community enterprise development based on the concept of circular economy, regional areas

Upper Northeast 1. Mixed method research. Phase 1: Step 1: The target group was experts with knowledge and experience in developing community enterprises according to the circular economy concept. The research tools were semi-structured Interview. Data were analyzed by summary content. Step 2: The sample group was representatives of small and medium-sized enterprises in the Upper Northeast 1. The research tool was questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation statistics. Phase 2: Step 1: make a strategy. Step 2: The target group was experts with knowledge and experience in developing community enterprises according to the concept of circular economy. The research tools were suitability and feasibility assessment form. The research results showed that: The problem and determine the strategies for community enterprise development based on the concept of circular economy, regional areas Upper Northeast 1 consisted 1) production of a variety of products supporting the zero-waste concept, 2) Designing goods and products that are environmentally friendly, 3) Using the zero-waste concept. to be applied in community enterprises, 4) using alternative energy to produce more, 5) production for long product life and 6) participation of community enterprises. The Strategies for community enterprise development consisted 6 strategies. when assessing the suitability and feasibility of all aspects.

Keywords: Strategies, Development, Community Enterprise, The Concept of Circular

บทนำ

จากอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมุ่งเน้นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระดับมหภาค มุ่งสู่อุตสาหกรรมส่งออก จนทำให้การลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนในประเทศไทยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร แต่ถึงกระนั้น ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ภาครัฐยุคปัจจุบันมีการทบทวนนโยบายและแผนเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ที่ผ่านมามีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของชุมชน ทั้งรายได้ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนที่ลดลง และการขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ก็ลดลงตามไปด้วย ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3 ต่อปี ด้วยอัตราการเติบโตดังกล่าวไม่เพียงพอในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวข้าม “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” และลดความเหลื่อมล้ำ (นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตติ พุ่มพฤษชัย, 2565) ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันผลักดันให้แนวทางเศรษฐกิจฐานรากเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 โดยการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่า และยึดการพึ่งพาตนเอง โดยอาศัยเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง การคิดต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดการแปรรูป (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจโดยการใช้กรอบแนวคิด ตลอดจนยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่

ชุมชน โดยมีเป้าหมายให้เกิดเป็นนวัตกรรมเพื่อสังคมจากกระบวนการผลิตการเกษตรแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาอาชีพให้มีความยั่งยืน ยกกระดับเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ตลอดจนการพัฒนาการผลิตที่เน้นการใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ ลดของเสียตั้งแต่ต้นทาง ลดต้นทุนการผลิต และไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน สอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน และช่วยพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง (กษิติศ ใจผาวัง, 2561)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการและการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต โดยเน้นที่การผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชนรวมทั้ง พัฒนาระบบการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่ไปกับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านพัฒนาการบริหารจัดการ การพัฒนาการตลาด การพัฒนามาตรฐานสินค้า การสร้างตราสัญลักษณ์ การบริหารจัดการเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564) และการพัฒนาทักษะในด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มต่างๆ ในปี 2563 ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู ซึ่งจากผลจากการดำเนินงานพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการผลิต และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานของตนเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งนำมาใช้ในการศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (คัทธลี เจียมสมบุญเลิศ และกฤษฎา เขียววัฒนสุข, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงที่มาและความสำคัญที่นำไปสู่การทำ วิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ข้อมูลที่ได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เลือกแบบเจาะจงจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประธานกลุ่มเป้าหมายนัดวันเวลาตอบแบบสัมภาษณ์ทำหนังสือเชิญ พร้อมทั้งดำเนินการตอบแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จำนวน 6,189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, T. , 1973) จำนวน 375 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ไม่ต่ำกว่า 0.60 พบว่ามีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้อง และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.90 (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พร้อมส่งหนังสือและขอความร่วมมือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัย พร้อมนำแบบสอบถามมาแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ และการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ผ่านการพิจารณาและการรับรอง โดยคณะกรรมการจริยธรรมการศึกษาวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เลขที่รับรองโครงการ อว 0622.7/283

ระยะที่ 2 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ระยะที่ 1 มาสรุปผลพร้อมรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมทุกด้าน และการศึกษาค้นคว้างานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรึกษาอาจารย์ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมมาเป็นกรอบในการพิจารณาประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และประเด็นยุทธศาสตร์ แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือประชุมเชิงปฏิบัติการ และตอบแบบสัมภาษณ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประสานกลุ่มเป้าหมายนัดวันเวลาตอบแบบสัมภาษณ์ทำหนังสือเชิญ พร้อมทั้งดำเนินการตอบแบบสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม

ขั้นตอนที่ 2 ยืนยันยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พร้อมส่งหนังสือและขอความร่วมมือ วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ขอค้นพบจากการวิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาศึกษาปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.00 มีอายุ ระหว่าง 45 – 54 ปี ร้อยละ 46.67 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 53.34 ตำแหน่งในปัจจุบัน เป็นผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ ร้อยละ 53.33 และมีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 66.67 พบว่า ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้แก่ 1) การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้อื้อต่อการนำผลิตภัณฑ์ไปรีไซเคิลได้ง่าย การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีการหมุนเวียนใช้ซ้ำ การคำนึงถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้พลาสติกย่อยสลายง่ายผ่านมาตรฐานสากล การออกแบบการผลิตสินค้าและระบุประเภทของวัสดุเพื่อให้นำมารีไซเคิล 2) ด้านการใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ได้แก่ ปัญหาการเลือกใช้วัสดุที่มาจากแหล่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การไม่ได้รับการรับรองเพื่อลดการเสื่อมสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและการสร้างขยะ 3) ด้านการผลิตสินค้าที่หลากหลยรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ได้แก่ ไม่มีการออกแบบสินค้าให้สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหลายครั้ง ซึ่งทำให้ลดการใช้วัสดุใหม่และการสร้างขยะ การใช้วัสดุ รีไซเคิลเพื่อลดความจำเป็นในการใช้วัสดุใหม่ 4) ด้านการผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น ไม่มีการตรวจสอบและเลือกใช้วัสดุที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการผลิตสินค้า ปัญหาเลือกวัสดุที่มีความทนทานและสามารถทนทานต่อการใช้งานนาน การทำความเข้าใจในกระบวนการผลิตว่ามีกระบวนการประกันคุณภาพ การทำความเข้าใจการผลิตเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่สูงขึ้น 5) ด้านการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น การใช้โดยใช้โซลาร์เซลล์ ช่วยลดการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานที่ใช้เชื้อเพลิงยังมีน้อย ไม่มีใช้พลังงานลมเพื่อกำล้างการผลิตสินค้า ช่วยลดการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานที่ใช้เชื้อเพลิง ไม่มีการใช้พลังงานน้ำจากแม่น้ำหรือเขื่อน ในกระบวนการผลิตสินค้า และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนในการนำวัสดุที่สามารถนำมาการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนให้ความร่วมมือไม่มากเท่าที่ควรกับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการค้าแยกขยะ ในการติดตั้งบ่อคัดแยกขยะ ในการรับซื้อวัสดุจากประชาชนในท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีรายได้จากการขาย การเปิดโอกาสให้กับชุมชนเห็น ความสำคัญในการคัดแยกขยะ การคัดแยกขยะนำไปใช้ใหม่ ขาดการส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะให้กับประชาชนในชุมชน ทั้งในเรื่องของการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง การพัฒนาทักษะให้กับประชาชนในชุมชน รู้เทคนิคในการกระบวนการผลิตสินค้า

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.27 มีอายุ ตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 43.20 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 81.87 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 77.61 พบว่า ระดับปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ลำดับที่ 1 การผลิตสินค้าที่หลากหลยรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ลำดับที่ 2 การออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 3 การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ลำดับที่ 4 การใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น ลำดับที่ 5 การผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนาน และลำดับที่ 6 การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัสดุที่สามารถนำมาการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ภาพรวม

ข้อ	ปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	ระดับสภาพปัญหา			ลำดับ
		\bar{x}	SD	แปลผล	
1	การออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	2.73	1.42	ปานกลาง	2
2	การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน	2.71	1.37	ปานกลาง	3
3	การผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิด “ขยะเหลือศูนย์”	2.74	1.36	ปานกลาง	1
4	การผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น	2.64	1.28	ปานกลาง	5
5	การใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น	2.70	1.29	ปานกลาง	4
6	การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัตถุดิบที่สามารถนำมาการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น	2.54	1.32	น้อย	6
รวม		2.68	1.34		

2. ผลการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ และประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา รายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์ “วิสาหกิจชุมชนพัฒนาการผลิตสินค้าตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ใช้พลังงานทดแทน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมผลิตจากชุมชนท้องถิ่น”

พันธกิจ 1) ดำเนินการผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) พัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ 5) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น 6) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น

เป้าประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) เพื่อพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ 5) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น 6) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ 1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าด้วยการประยุกต์ใช้การผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการผลิตสินค้าด้วยการประยุกต์ใช้การผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 ขึ้นไป และมีความสอดคล้องกันจึงยอมรับว่ายุทธศาสตร์มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็นดังนี้

1. ผลการศึกษาผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 การผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิด “ขยะเหลือศูนย์” ลำดับที่ 2 การออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 3 การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ลำดับที่ 4 การใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มาก ลำดับที่ 5 การผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น และลำดับที่ 6 การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัตถุดิบที่สามารถนำมาผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศลักษณ์ เจริญสมบัติ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนกับวิสาหกิจชุมชน โดยกล่าวว่า แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ แนวคิดในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจยุคใหม่ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน การนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนช่วยให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต สร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่ผู้ประกอบการและชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืนและสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หลักการนำระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนไปประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้ 1) วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) ใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ 3) มีการผลิตสินค้าที่หลากหลายชนิดเพื่อรองรับแนวคิด “ขยะเหลือศูนย์” 4) การขยายขอบเขตจากการผลิตเพื่อขายให้แก่ลูกค้าเพียงอย่างเดียวเป็นเพิ่มการบริการซ่อมแซม ปรับปรุง เพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น 5) ใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น และอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชนด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการคัดแยกขยะ และ 6) วิสาหกิจชุมชนที่รับซื้อขยะที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น (เลิศลักษณ์ เจริญสมบัติ, 2564)

2. ผลการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัทไท หน่อสุวรรณ และคณะ วิจัยเรื่อง การเกษตรในเมืองกับ BCG Economic Model มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาการทำเกษตรเมืองที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจตาม BCG Economic Model ที่เกี่ยวข้องกับการลดการใช้ทรัพยากร การใช้ทรัพยากรหมุนเวียน และการลดการปลดปล่อยของเสียจากการใช้ชีวิตของประชากรเมือง รวมไปถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มของการใช้พื้นที่และส่งเสริมระบบนิเวศของเมือง รูปแบบและประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำเกษตรในเมืองมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และบริบททางเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ ด้วยพื้นที่การผลิตที่จำกัดทำให้ต้องทำการผลิตอย่างเข้มข้นร่วมกับการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต ดังนั้นการพัฒนาระบบนิเวศเกษตรเมืองควรสร้างความร่วมมือกันระหว่าง ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามแนวทาง BCG Economic (ทัทไท หน่อสุวรรณ และคณะ, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติพงศ์ คงสันเทียะ และชฎาล นาคใหม่ วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG: กรณีวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วย ตำบลนาจิว อำเภอสว่างจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพด้านกำลังการผลิต วิสัยทัศน์ผู้นำและมีโอกาสด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ กระแสการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส่วนจุดอ่อนและอุปสรรคคือการขาดความรู้และทักษะการแปรรูป คู่แข่งการตลาด และต้นทุนที่เพิ่มสูง ทำให้มีการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 ครั้ง ได้แก่ การให้ความรู้การแปรรูปกล้วยเป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ และการแปรรูปขยะ การติดตามและประเมินผลพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์และได้ผลลัพธ์ออกมา 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไซเดอร์กล้วยสังคัม และน้ำหมักชีวภาพจากเปลือกกล้วย โดยอยู่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG ครบทุกหลักการ ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (ชุดพิมพ์ คง สันเทียะ และชฎล นาคใหม่, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 ได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

วิสัยทัศน์

วิสาหกิจชุมชนพัฒนาการผลิตสินค้าตาม
แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่หลากหลายรองรับ
แนวคิดขยะเหลือศูนย์ ใช้พลังงานทดแทน เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมผลิตจากชุมชน

พันธกิจ: 1) ดำเนินการผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) พัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ 5) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น 6) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น

เป้าประสงค์: 1) เพื่อพัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) เพื่อพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ 5) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น 6) เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1: การพัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 6: การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการดำเนินการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ 1) การผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ 2) การออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน 4) การใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มากขึ้น 5) การผลิตเพื่อให้อายุผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนาน และ 6) การมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัตถุดิบที่สามารถนำมาการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิตออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้แนวคิดขยะเหลือศูนย์มาปรับใช้ในวิสาหกิจชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ผลิตภัณฑ์มีอายุยาวนานขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตสินค้าที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตสินค้าที่หลากหลายรองรับแนวคิดขยะเหลือศูนย์ ออกแบบสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้พลังงานทดแทนเพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยเรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน นำวัตถุดิบที่สามารถนำมาการผลิตได้จากประชาชนในท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). BCG Economy Model. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.bcg.in.th/data-center/articles/bcg-economy-model/>
- กษิตติ์ ใจผาวัง. (2561). แนวทางการประยุกต์ใช้ CIPP Model เพื่อวัดความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนที่มีการใช้กลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 13(2), 60-84.
- คัทธลี เจียมสมบุญเลิศ และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2565). กลยุทธ์การตลาดสีเขียวสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน. วารสารศิลปการจัดการ, 6(1), 286-306.
- ชุตินพงศ์ คงสันเทียะ และชฎาล นาคใหม่. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG: กรณีวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วย ตำบลนาจิว อำเภอสว่างคองจังหวัดหนองคาย. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(7), 79-93.
- ทัฬหี หน่อสุวรรณ และคณะ. (2566). การเกษตรในเมืองกับ BCG Economic Model. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.mnre.go.th/attachme nt/iu/d ownload. php?WP=qU lcnKt0pQEgZaqCGWO ghJstqTgcWat2pQqgZUplGQEgG2rDqYyc4Uux>
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตติ พุ่มพุกษ์. (2565). ทางรอดและแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่ หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 9(1), 1-19.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เลิศลักษณ์ เจริญสมบัติ. (2564). การประยุกต์ใช้แนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนกับวิสาหกิจชุมชน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 24(1), 145-155.

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2564). สภานโยบายการอุดมศึกษาฯ เคาะแผนด้านการอุดมศึกษา และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปี 66-70 เสนอเพิ่มความท้าทายช่วยขยับไทยก้าวสู่ประเทศพัฒนาแล้วในปี 2570. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566 จาก <https://bcg.in.th/news/plan-2566-2570/>

Yamane, T. . (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.